

ЎЗБЕКИСТОННИНГ КУЗАТУВЧИЛИК МАҚОМИ

ЕВРООСИЁ ИНТЕГРАЦИЯСИГА ИЖОБИЙ ТАЪСИР КЎРСАТАДИ

Ўзбекистон ва ЕОИИга аъзо давлатлар транспорт коммуникациялари хамда инфраструктуриларни чукур интеграциялашган ва ўзаро якндан болганинг. Бундан ташкири, кенг Евросиё мантақаси доирасидаги маңбаатларни муносабатларга меҳнат ресурсларининг юкори заводи яхшилиги мобилиги хосид.

Шу нукти назардан, меҳнат миграцияси соҳасида якндан хамкорлик килини мухим аҳамиятга эга. Бу ахоли бандлиги билан боғлиқ кўллаб дозларбз масалаларни ҳал килиш хамда иштирокни давлатлар иктисодий таъсириларнинг малакаларни мутахассисларга тобора ортиб борадиган эҳтиёжини таъминлашга хизмат киласи.

Ўз нафабиди, ўзбекистоннинг Евросиё иктисодий иттифоқидаги жаҳрёнларга кўшилиши ташкилотни 200 миллиондан зиёд умумий бозорларга эга катта "ўйинчи"га айлантиради. Айнан пайдай ташкилот фолиятини ижобий ўзангиз бируб юборади. Чунки ЕОИИ пайдо бўлганидан бери биринчи бор деярли 35 миллион нуғусли ийрик давлат кўшилиши юзбекистоннинг Евросиё иктисодий иттифоқи билан ўзаро хамкорлиги сиёсий коньюнктурдан холи, прагматик, факат иктисодий максадлар ва миллий маңбаатлар асосига курилади.

Денгиз йўлига чиқамиз

Кузатувчилик оралик мақом бўлиб, у мамлакатимизга ўз қонунчилигини интеграцияни бирлашма талабларига мувофик якнилаштириши мажбуриятини юклайди. Гап шундаки, асосий савдо шериларимиз Марказий Осиё давлатларига ва Россиянига. Бундай шартроиди Евросиё иктисодий иттифоқи аъзо шерилар билан хамкорлик учун мезёрий-хукукий базани яратиш ўзбекистоннинг стратегии манбаатлари нукти назардан мантиқидир.

ЕОИИдаги жаҳрёнларга кўшилар эканмиз, иттифоқнинг умумий транспорт бозорини барпо этишида қатна-

янги истиқболли савдо бозорларига чиқиш" имконини беради. Февраль ойи бошида ўзбекистон, Афғонистон ва Покистон хукуматлари Мозори-Шариф — Кобул — Пешовар темир йўлини куриш бўйича йўл харитасини имзолади. Хужжатга кўра, лойиҳани май ойда тайёрлаш режалаштирилган, йўл курилиши эса сентябрда бошлади.

Эслатиб ўтамиш, 2018 йилнинг деқабрида ўзбекистон, Россия, Козогистон, Афғонистон ва Покистон темир йўл компаниялари раҳбарлари учрашуви бўлиб ўтган эди. Унда Мозори-Шариф — Кобул — Пешовар темир йўли курилиши бўйича кўшма ичиши гурх ва молиявий консорциум ташкил килиш хакида келишиб олинганди.

Дастлабки ҳисоб-китобларга кўра,

миграняннинг фикрига кўра, ўзбекистон ЕОИИ бозорига рақобатлардомаҳсулотларни тақлиф кила оладиган давлатлар қаторига киради. У нафакат кишилек хўжалиги хом аёсига, балки қита ишланган сабоати маҳсулотларига эга мамлакатиди.

Юртимиз экспортида енгил саноат ва тўқимачлик маҳсулотлари экспорти табиий ресурслар хамда рангли металлардан кейин учинчи ташкил савдо йўналиши хисобланади. Агар иттифоқка аъзо мамлакатларни ичизи гурх ушбу тармоқда етакчининг аниқ эмаслигини инобатга оладиган бўлсак, бу борда биз нисбий устуниклига эга бўламиш. Бу — масаланинг бир жиҳати. Иккинчиси — им-

устунликларни назарда тутмайди. ЕОИИга аъзо давлатлар худудида амал қиладиган коидалади ўзбекистонга таалуқли эмас. Ушбу давр мобайдина республика итифоқиди иштирок этишининг барча таҳарифати томонларини баҳолаш имкониятига эга бўлади.

ЕОИИ — иктисодий ташкилот

Ўзбекистон ва Евросиё иктисодий иттифоқидаги ўтасидаги муносабатлар атрофида турли туман гапсўлар айтилмоқда. Бу, табии. Аммо бу тузилим иктисодий ташкилот эканлигини эсдан чиқармаслик жоиз. У аъзо мамлакатлар суверентитетига ташкил таъсирилган, давлатларнинг бири томонидан бошқасига, ҳатто иктисодий таъзиқ ўтказилиши мумкин эмас. Айни номда ўзбекистоннинг ЕОИИга киришига сиёсий тус буриши ноўрин. Ташкилотга аъзо давлатларни ўзаро манбаат бирлаштириб туришини эътибордан сокит қилмаслик жоиз.

Иктисодий интеграциядан асосий манбаат мамлакат фаровонлиги ва ривожланисидан. Тан олини керак, ўзбекистоннинг ЕОИИга кириши туфайли айрим хаф-хатарлар юзага келиши мумкин. Биринchi навбатда, ични бозордаги хорижий инвесторлар химояси, аъзо давлатларга жаҳон сиёсатидаги мумомлар тасъири, маҳаллий ишлаб чиқарувчиларнинг хиддий рақобатга дуч келиши каби омиллар шулер сираидан. Аммо булар мавриди билан ҳал этилиши мумкин. Энг асосий эса ўзбекистоннинг ушбу тузилимни билан хамкорлиги ёхтимизга кандай ўзгаришлар олиб келишидид.

Нодира АБДУСАЛОМОВА,
тошкент давлат иктисодий
университетининг Бухгалтерия
хисоби қафедраси мудири,
иктисодиёт фанлари доктори
(DSc).

Шундан экспорт ҳажми 3 175,5 МИЛЛИОН, импорт ҳажми эса 6 654,0 МИЛЛИОН

АҚШ долларига етди.

Шундан экспорт ҳажми — 5 миллиард доллар. Темир йўл узунлиги 573 километрни ташкил қилади. Ундан йилга 20 миллион тоннагача юк ташни мумкин. Келажакда мазкур тармоқ Жануби-Шариф Осиё давлатларидан бошланниб Хиндустан, Покистон, Афғонистон, ўзбекистон, Козогистон, Россия ва Европага бўлган глоҳар "Трансафон" темир йўлини куришни кўшилиши тақлиф килди.

"Бизнинг фикриимизча, хамкорлигини истиблики йўналиши — инфраструктуриларни йўлахаларини биргаликда амалга оширишдир, масалан, "Трансафон" темир йўлини куришни кингариди", деди А. Арипов ўз нутқида.

ЕОИИнинг бу йўлидаги иштироқи иттифоқ давлатларига ҳаракатларни сезилипни даражада камайтириш, юклари етказиб бериш муддатларини кисқартириш ва "энг муҳими —

порт. Мамлакатимиз импортининг учдан бир қисмими машиналар, ускуна ва механизmlар ташкил этиди. Ушбу йўналишидаги асосий ҳамкоримиз Хитой эканлиги сабабли мазкур тармоқтар нархининг тушиши, натижада импорт ҳаракатларни камайтишига ёрайлиши мумкин.

Кузатувчилик мақоми бозига Евросиё иктисодий иттифоқининг тури тузилимларидан ўз вакилимизга эга бўлиш, кўшимча маълум олиш ва бу учрашувларда қатнашиши имконини беради. Бироқ кузатувчилик сифатида овоз бериш ҳукуқига эга бўлмаймиз. Мазкур мақом кече ҳандай савдо преференциялари ёки иктисодий

порти. Мамлакатимиз импортининг учдан бир қисмими машиналар, ускуна ва механизmlар ташкил этиди. Ушбу йўналишидаги асосий ҳамкоримиз Хитой эканлиги сабабли мазкур тармоқтар нархининг тушиши, натижада импорт ҳаракатларни камайтишига ёрайлиши мумкин.

Кузатувчилик мақоми бозига Евросиё иктисодий иттифоқининг тури тузилимларидан ўз вакилимизга эга бўлиш, кўшимча маълум олиш ва бу учрашувларда қатнашиши имконини беради. Бироқ кузатувчилик сифатида овоз бериш ҳукуқига эга бўлмаймиз. Мазкур мақом кече ҳандай савдо преференциялари ёки иктисодий

зарурлиги — 5 миллиард доллар. Темир йўл узунлиги 573 километрни ташкил қилади. Ундан йилга 20 миллион тоннагача юк ташни мумкин. Келажакда мазкур тармоқ Жануби-Шариф Осиё давлатларидан бошланниб Хиндустан, Покистон, Афғонистон, ўзбекистон, Козогистон, Россия ва Европага бўлган глоҳар "Трансафон" темир йўлини куришни кўшилиши тақлиф килди.

Шу асосада шарсимон тегирмонни яратиш, йиғиш билан биргра, унинг ҳар бир алоҳида кўшиларини мослаштириш, электр таъмино-

зарурлиги — 5 миллиард доллар. Темир йўл узунлиги 573 километрни ташкил қилади. Ундан йилга 20 миллион тоннагача юк ташни мумкин. Келажакда мазкур тармоқ Жануби-Шариф Осиё давлатларидан бошланниб Хиндустан, Покистон, Афғонистон, ўзбекистон, Козогистон, Россия ва Европага бўлган глоҳар "Трансафон" темир йўлини куришни кўшилиши тақлиф килди.

Шу асосада шарсимон тегирмонни яратиш, йиғиш билан биргра, унинг ҳар бир алоҳида кўшиларини мослаштириш, электр таъмино-

зарурлиги — 5 миллиард доллар. Темир йўл узунлиги 573 километрни ташкил қилади. Ундан йилга 20 миллион тоннагача юк ташни мумкин. Келажакда мазкур тармоқ Жануби-Шариф Осиё давлатларидан бошланниб Хиндустан, Покистон, Афғонистон, ўзбекистон, Козогистон, Россия ва Европага бўлган глоҳар "Трансафон" темир йўлини куришни кўшилиши тақлиф килди.

Шу асосада шарсимон тегирмонни яратиш, йиғиш билан биргра, унинг ҳар бир алоҳида кўшиларини мослаштириш, электр таъмино-

зарурлиги — 5 миллиард доллар. Темир йўл узунлиги 573 километрни ташкил қилади. Ундан йилга 20 миллион тоннагача юк ташни мумкин. Келажакда мазкур тармоқ Жануби-Шариф Осиё давлатларидан бошланниб Хиндустан, Покистон, Афғонистон, ўзбекистон, Козогистон, Россия ва Европага бўлган глоҳар "Трансафон" темир йўлини куришни кўшилиши тақлиф килди.

Шу асосада шарсимон тегирмонни яратиш, йиғиш билан биргра, унинг ҳар бир алоҳида кўшиларини мослаштириш, электр таъмино-

зарурлиги — 5 миллиард доллар. Темир йўл узунлиги 573 километрни ташкил қилади. Ундан йилга 20 миллион тоннагача юк ташни мумкин. Келажакда мазкур тармоқ Жануби-Шариф Осиё давлатларидан бошланниб Хиндустан, Покистон, Афғонистон, ўзбекистон, Козогистон, Россия ва Европага бўлган глоҳар "Трансафон" темир йўлини куришни кўшилиши тақлиф килди.

Шу асосада шарсимон тегирмонни яратиш, йиғиш билан биргра, унинг ҳар бир алоҳида кўшиларини мослаштириш, электр таъмино-

зарурлиги — 5 миллиард доллар. Темир йўл узунлиги 573 километрни ташкил қилади. Ундан йилга 20 миллион тоннагача юк ташни мумкин. Келажакда мазкур тармоқ Жануби-Шариф Осиё давлатларидан бошланниб Хиндустан, Покистон, Афғонистон, ўзбекистон, Козогистон, Россия ва Европага бўлган глоҳар "Трансафон" темир йўлини куришни кўшилиши тақлиф килди.

Шу асосада шарсимон тегирмонни яратиш, йиғиш билан биргра, унинг ҳар бир алоҳида кўшиларини мослаштириш, электр таъмино-

зарурлиги — 5 миллиард доллар. Темир йўл узунлиги 573 километрни ташкил қилади. Ундан йилга 20 миллион тоннагача юк ташни мумкин. Келажакда мазкур тармоқ Жануби-Шариф Осиё давлатларидан бошланниб Хиндустан, Покистон, Афғонистон, ўзбекистон, Козогистон, Россия ва Европага бўлган глоҳар "Трансафон" темир йўлини куришни кўшилиши тақлиф килди.

Шу асосада шарсимон тегирмонни яратиш, йиғиш билан биргра, унинг ҳар бир алоҳида кўшиларини мослаштириш, электр таъмино-

зарурлиги — 5 миллиард доллар. Темир йўл узунлиги 573 километрни ташкил қилади. Ундан йилга 20 миллион тоннагача юк ташни мумкин. Келажакда мазкур тармоқ Жануби-Шариф Осиё давлатларидан бошланниб Хиндустан, Покистон, Афғонистон, ўзбекистон, Козогистон, Россия ва Европага бўлган глоҳар "Трансафон" темир йўлини куришни кўшилиши тақлиф килди.

Шу асосада шарсимон тегирмонни яратиш, йиғиш билан биргра, унинг ҳар бир алоҳида кўшиларини мослаштириш, электр таъмино-

зарурлиги — 5 миллиард доллар. Темир йўл узунлиги 573 километрни ташкил қилади. Ундан йилга 20 миллион тоннагача юк ташни мумкин. Келажакда мазкур тармоқ Жануби-Шариф Осиё давлатларидан бошланниб Хиндустан, Покистон, Афғонистон, ўзбекистон, Козогистон, Россия ва Европага бўлган глоҳар "Трансафон" темир йўлини куришни кўшилиши тақлиф килди.

Шу асосада шарсимон тегирмонни яратиш, йиғиш билан биргра, унинг ҳар бир алоҳида кўшиларини мослаштириш, электр таъмино-

зарурлиги — 5 миллиард доллар. Темир йўл узунлиги 573 километрни ташкил қилади. Ундан йилга 20 миллион тоннагача юк ташни мумкин. Келажакда мазкур тармоқ Жануби-Шариф Осиё давлатларидан бошланниб Хиндустан, Покистон, Афғонистон, ўзбекистон, Козогистон, Россия ва Европага бўлган глоҳар "Трансафон" темир йўлини куришни кўшилиши тақлиф килди.

Шу асосада шарсимон тегирмонни яратиш, йиғиш билан биргра, унинг ҳар бир алоҳида кўшиларини мослаштириш, электр таъмино-

ҲАР БИР ИШГА ҚУНТ, ИЛМ ВА АҚЛ БИЛАН ЁНАШСАК,

МУАММОЛАРНИ БАРТАРАФ ЭТА ОЛАМИЗ

2020 йилги "кўринмас ёй" халқимизни турили синову имтиҳонлардан ўтказди. Ўтган ўтди, қолганинг оёқка туриш, йўқотишлар ўрнини тўлдириш устида бош котирмоқда. Мамлакати бархарияти пандемия асроратларни бартараба этишига интиломоқда. Бу борада давлатнинг бош ислохотчилик маҳорати яна бир карра ўзини оқлаётир, дейшига ҳақлимиз.

Ўтган йилнинг март ойидаги бошланган пандемия ҳақлимиз учун жуда машҳаротли кечди, албатта.

Сардобадаги техноген, Бухородаги табиий оғатлар...

Аммо қишлоқлардаги одамлар билан жонли мулокотни

кечихтириб бўлмаслигини англаган раҳбарият олимлар, адаблар, шоирлар, санъаткорлардан иборат гурухларни шакллантириб, туманларга юборди. Бундан кўзланган массада — одамларга маънавий ва ружий маддад берниш, келажагига ишонч туғдидириш ва ижтимоий фаолликка унчада эди.

Мехнаткаш, сабр-иродали халқимизнинг менталитетидаги улкан курдат яширгандаги. Тарихдан аёники, ҳар қандай давлат ва ҳалқ билан кенгашаб ишлагандагина кўзлаган мақсадига эришади. "Салтанатда тўрут нарсага амал қилгин, янни: биринчиси, кенгаш; иккинчиси, машварати маслахат; чинчиси, катъий қарор, тадбиркорлик ва хушёлик; тўртнинчиси, эҳтиёткорлик.

Шунда қилган ишларинг бошга пушаймонлик ва надомат

келтиргани", дейди буюк давлат арбоби Амир Темур ўз тузукларида.

Мамлакатимизда ҳам Соҳиқирон бобомизнинг ўйтларига амал қилинib, ҳалқ билан маслаҳатлашиш, конун ва қарорларни муҳокама қилиш жараёнлари кечмоқда. Ҳалқ қабулоналари, Президентнинг виртуал қабулонаси, вилоятларда навбати билан сайдер қабуллар тизими ишлабтагани, жумладан, кеңигин тўрт йилда ахолининг 4 милиондан зиёд мурожаатлари юкори идоралар томонидан кўриб чикилиб, аксар қисми ижобий ҳал қилингани фикримизнинг исботи бўла олади.

ҳам бериш каби муаммоларнинг ечимини тезлиқда топлиш.

Телеканалларда дунёни лол колдиранг Нобель мукофоти соҳиблари, машҳур композиторлар, рассомлар, шоирлар ва адабларнинг ҳаётига бағишиланган қисса метражли фильмлар намоиш этилади. Инсоннинг эволюцион ўшиш нуткатлари моҳирона тасвирга олинган санъат асарлари ҳар қандай кишини фикрлашга, янгича қарашда давлат қиласида. Шу ўнда бир савол кийнайди: буюк аждодларимиз хакида шундай фильмлар яратишга курбимиз етмайдими?

Ислоҳотларнинг олдингани сафида ўрта сини сиёсий элита боради, биз мустақиллик йилларидаги ушбу қатламларни шакллантириша улугримадик ёки яхши мақсаддан ўтилди. Алломалар амалга оширган аниқ фанлардаги қашифётлар ўн аср давомидаги бутун инсоннинг хизмат килиб келиши бараварида, ўзбек ҳалқининг жаҳон миқёсидаги нуғузини дунёга кўз-кўз киммоқда.

Шубу тарихий маълумотларни келтиришадан массада, бунгун Президентимизнинг учинчи Ренессанс асосларини яратиш ҳақида илорга оғизларни ўз қақтида түйнинг 1004 йилда ташкил топди. Академия атиги ўн уч йил (1004—1017) фойзи олиб борган бўйса, XI асрда Марказий Осиёнинг Ренессанс марказига айланнишни таъминлаб берди. Бу даврада сарой нотини, таших ҳафтари тархлар кучайган замон бўлишига қарамасдан, ўз ҳалқининг истикболини ўйланган маърифатларни орхозимлаб турган. Алломалар амалга оширган аниқ фанлардаги қашифётлар ўн аср давомидаги эноргетикуричи катламга этих ёртиб бораверида. Бу — биринчидан. Иккинчидан, Япония, Хитой, Сингапур, Малайзия тажрибаси қўрилгандиган, агар соҳага ургу бермасдан, замонавий хизматларнинг сони сифатини кўпайтиришга ўтиши мөрбий.

Пандемиядан кейин давлатимиз раҳбарни янги хизматларни виши ўрнина ўлкан маблағ ажраттаётганини дарвозасида ўзбекистондаги ўзбек қасларидан ўтлашади. Шундайда ғазирига яхши қасларни ўзгашиб олади.

"Қўрдимки, эмгакан ўрмайди", дейди шай Нажмиддин Кубро. Улуу ишларга кадам қўйган фуқароларимиз меҳнатларининг мевасини кўриши чиндан хоҳлаш, қалбига билим, қаноат, жасулрик ургуларни экиб, уни доимо парваришилаб бороми лозим.

Олдимиздаги долзарб вазифалар

Юртбосимиз 2020 йилнинг декабр ойида бўлиб ўтган ўшлар форумида минбардан турб, навқирон авлодга карата "Ўшик — умринг энг бебоҳо даври. Илим ва билим — ўтда ёнмайдиган, сувда чўмайдиган, кеч миз сиздан тортиб олоп-майдиган бойик эканни асло унутманг!" деган ахойиб ўйтларни айтди. Шунингдек, болаларнинг таҳлилий ва креатив фикрларни қўшилини ривожлантириши нарига ўта олмаймиз.

Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг

учинчи Ренессанс асосларини яратиш борасидаги ўта мухим, айни пайдай, мурракаб вазифани кун тартибига кўйганини негизида ана шу пойдеворни қўйта кўтириш вазифаси ётиди. Бу эса мамлакат

хизмати керади.

Президентимизда ўзбекистондаги

мавзуларни ўтилди. Ўзбекистондаги

мавзуларни ў